

Stórir áhugi fyri fíggararmagnatum

Um eitthundrað áhoyrarar høvdu leitað sær niðan í Norðurlandahúsið at hoyra norsku stjórnarar siga frá royndum sínum innan norska fíggarheimin

FYRILESTUR

Leo Poulsen
leo@sosialurin.fo

Tey vóru har. Elitan innan føroyskt vinnulív. Umframt fleiri onnur eisini.

Í fleng kunnu vit nevna Poul Mohr, Jákup Sólstein, Bjarti Mohr, Gunnar Mohr, Meinhard Jacobsen... Onkrir politikarar, nøkur bankafólk – og so Heðin Mortensen.

Øll lurtaðu við andakt, bert smávegis avbrotin av hissini fartelefonom, sum ringdu í ótíð. Tilkomnir menn, sum av gloymsku høvdu latið hana verið tendraða, og sum í febrilskeith ikki fingi sløkt hana, so hon ringdi út.

Men norsku gestarøðararnir tóku alt við »ophøjet ro« sum danir taka til. Gjerdist skramblið av telefonum ov hart, bíðaðu teir siðiligr, til mannámúgván aftur

untist at hoyra teir.

Eftir báðar fyrilestrarar var dúgliga spurt, og tað vóru áhuga-verdir og viðkomandi spurningar, tí hetta var skilafólk, ið sat og lýddi á í Klingdruni hendan dagin.

Gestirnir báðir, Øyvind Birkeland frá DnB NOR og Helge Leiro Baadstad frá Gjensidige, góvu sær góðar stundir at svara, og svarini vóru útdýpandi og greið.

Aftaná, at Gunnar í Liða hevði takkað gestarøðarum og áhoyrarum, var »som sig hør og bør« bjóða til pinnamat og okkurt leskandi afturvið. Og har gekk prátið dúgliga í góða løtu. Øll tóktust nøgd, og hví ikki. Góðir fyrilestrar, uttan at ein tann einasti so mikið sum geispaði, pinnamatur við víni – ein góður máti at enda arbeiðsvikuna uppá. Ein góður máti at byrja vikuskiftið uppá.

Stjóri í størsta bankanum í Noregi: um einskiljingina av Føroya Banka:

– Latið ikki avgerðarrættin av hondum

Í fyrilestri í Norðurlandahúsinum friggjadagin gav Øyvind Birkeland føroyingum tey ráð, ikki at lata bankan fara á útlenskar hendur heilt, men at varðveita avgerðarrættin í Føroyum

FYRILESTUR

Leo Poulsen
leo@sosialurin.fo

Tað var ein av stóru kanónunum í norska fíggarheiminum, sum legði fyri á temadagnum í Klingruni í Norðurlandahúsinum friggjadagin, sum Tryggingarfelagið Føroyar skipaði fyri.

Øyvind Birkeland er stjóri fyri størsta norska bankanum, DnB NOR Kapitalforvaltning, ið hevur 12.000 starvsfólk, umleið 2,2 milliónir privatkundar og 188.000 vinnulívskundar. Bankin umsitur 1.700 milliardir norskar krónur, ið svarar til áleið 35 prosent av marknaðinum, og er samstundis størsta pensjónstryggingarfelag við 900.000 kundum.

Øyvind byrjaði við at seta spurningin, um tað hevur nakran týðning, um føroyingar sjálvir stýra bankanum, ella hann er ein deild av útlenskum stór-banka.

- Tað mest týðningarmikla er, at tit megna at menna

føroyska fíggarjsektorin, og tað gera tit við góðum tilboðum til kundan og ikki minst við kapping á økinum, segði Øyvind Birkeland.

- Í so máta hevur tað ikki tann stóra týðningin, um bankin er serføroyskur, ella deild av øðrum banka. Men tað hevur kortini stóran týðning at hava avgerðarrættin á føroyskum hondum, tí tá kunnu vit stýra bankanum - tað kunnu vit ikki, um hann er ein útlenski deild, vísti Øyvind Birkeland á.

Sjálvur hevði hann drúgar royndir innan júst hetta at lata avgerðarrættin av hondum. Fyrst í fylkjum, tá tey mistu avgerðarrættin á bankunum, tá høvuðsætini fluttu til Oslo, og seinni, tá bankarnir vórðu seldir útlendingum og høvuðsskrivstovurnar blivu fluttar uttanlands.

Taka rættar avgerðir tá ástendur

Síðani nevndi bankastjórin fleiri dømir um, har norskir bankar og tryggingarfeløg vórðu seld til útlenskar keyparar, og í dag er Den norske Bank NOR Kapitalforvaltning einasti nóg stóri norsk banki, ið kann taka upp kappingina móti altjóða bankunum á norska marknaðinum.

Øyvind sá tó ikki hetta, at útlenskir bankar komu á marknaðin, sum ein trupulleika, tvørturímóti.

- Kappingin er altavgerandi, bæði fyri kundar, starvsfólk og eigarar, og eg haldi ikki, at sjálvt tann ídnasti vinstrahalli hevði ynskt gomlu dagarnar aftur, segði Øyvind Birkeland.

Men hví metir bankastjórin so, at tað hevur so stóran týðning, at varveita avgerðarrættin á føroyskum hondum?

- Tá sólin skínur, og tað eru góðar tíðir, hevur tað ikki so nógv at siga. Tað er, tá óveðrið leikar á, og tíðirnar gerast trongar og truplar, at tað hevur avgerandi týðning, at bankin verður stýrdur í egnum landi. Tað er tá, tær stóru avgerðirnar skulu takast, og tá hevur tað alstóran týðning at taka tær røttu avgerðirnar fyri landið og vinnulívið, segði Øyvind Birkeland.

Varveitið stýringina

Í sambandi við privatiseringina av Føroya Banka, ið stendur fyri framman, heitti Øyvind tí staðiliga á føroyingar, um at hugsa seg væl um, áðrenn vit lata bankan fara okkum av hondum.

- Verður bankin seldur útlendingum er tað ein endalig avgerð, og tá vendst ikki aftur. Tí tað verður ómetaliga trupult – fyri ikki at siga ógjørlegt – at byrja av nýggjum og taka kappingina upp við verandi bankar, segði Øyvind Birkeland.

Og tað er eisini orsøkin til, at útlensku bankarnir keypa seg inn í bankar í

øðrum landi – tað lønar seg ikki, ella er so at siga ógjørlegt, at taka upp kapping við verandi bankar uttan ígjøgnum ein longueksisterandi banka.

Men tað er samstundis av alstórum týðningi, at politiska valdið sendir út eitt greitt signal um, hvat tað er, teir vilja við privatiseringini. Har mugu ikki koma ymsar útmeldingar. Somuleiðis má tað almenna útvega sær neyðuga førleikan og verða handilsliga sinnað í sínum krøvum sum ánari móttvegis bankanum.

- Men tað ivist eg ikki í fer at lata seg gera, tí vit hava ongantið upplivað nakra politiska uppiblanding frá norsku myndugleikunum, heldur ikki tá vinstrasosialistarnir áttu fíggar-málaráðharran fyri nøkrum árum síðani, sigur Øyvind Birkeland.

Hann mælir tí til at savna allar góðar kreftir og leggja doyðin á at varveita avgerðarrættin á føroyskum hondum. Eisini fyri at varveita ta servitan, sum er í einum føroyskum banka.

- Tað krevur kreftir, vilja, treiskni og hugflog, skal tað eydnast. Men verður høvuðssetið skipað í øðrum landi, fer tað at dreina landið fyri servitan á økinum, og tað verður ógvuliga trupult at fáa fatur á aftur, segði Øyvind Birkeland, stjóri í DnB NOR í Klingruni í Norðurlandahúsinum friggjadagin.

Føroya Banki

Meðan Føroya Banki kundi vísa á eitt avlop eftir skatt uppá 44 milliónir krónur fyrsta ársfjórðing í ár, hevði kappingarneytin, Eik Banki, eitt avlop áljóðandi 120,5 milliónir í sama tíðarskeiði. Men Føroya Banki vinnur alt sítt avlop í Føroyum

FÍGGJARVIRKSEMI

Leo Poulsen
leo@sosialurin.fo

Tað gongur strúkandi í føroyski fíggarverðini fyri tíðina.

Peningastovrnarnir boða frá óvanliga stórum avlopi, og tað er vanligi ein ábending um, hvussu stendur til í restini av samfelagnum. Húsaprísirnir fara til himmals, og tað er fyri stóran part at takka vælildini frá peningastovnunum at fígga.

Stóru peningastovrnarnir fyrireika seg til børsstráseting á Virðisbrævamarknað Føroya og Københavns Børsfond, og ein av treytunum fyri hesum er, at lagdur verða fram ársfjórðings-